

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ศึกษาปัญหาการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ แนวคิดทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง บทความ งานวิจัย ข่าวสาร บทบัญญัติในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ และได้วิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว พบว่าการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากในสังคมปัจจุบันมีผลกระทบทั้งในระดับปัจเจกชน ตั้งแต่ทำให้อับอาย เกิดปัญหาสุขภาพจิต ร่างกายจิตใจ จนถึงขนาดอาจเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายหรือมีการฆ่าตัวตายเกิดขึ้น จนไปถึงผลกระทบระดับสังคม ที่ทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบในสื่อสังคมออนไลน์ เห็นว่าเป็นการกระทำปกติธรรมดา ทำให้เกิดการกระทำซ้ำๆเลียนแบบกันไปแบบผิดๆทำให้สังคมเกิดความวุ่นวาย เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคมประเทศไทยเองก็พบปัญหาดังกล่าวเช่นกัน และยังไม่มียกกฎหมายบทบัญญัติกฎหมายมาบังคับใช้ในกรณีดังกล่าว บทบัญญัติกฎหมายในฐานะเป็นแบบแผนความประพฤติของบุคคลในสังคมจึงเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาเพื่อรักษาสิทธิเสรีภาพของบุคคลและความสงบเรียบร้อยของสังคม จากการศึกษาปัญหาทั้งหมดจึงมีบทสรุปและข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 บทสรุป

การกลั่นแกล้งรังแก (Bully) เป็นการกระทำที่มีมาช้านานตั้งแต่ในอดีต ซึ่งสังคมในอดีตยังไม่มีเทคโนโลยีทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ส่วนใหญ่จะเป็นการกลั่นแกล้งรังแกแบบดั้งเดิม (Traditional Bullying) เป็นกรณีที่บุคคลหนึ่งที่มีอำนาจ มีกำลังมากกว่าบุคคลอื่น มีพฤติกรรมก่อให้เกิดความหวาดกลัว ข่มขู่ ก่อความเดือดร้อนรำคาญ โดยการกระทำมักเป็นการกระทำทางกายภาพ กระทำต่อร่างกายของบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้ที่อ่อนแอมีอำนาจพลละกำลังน้อยกว่า ทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ มักมีการกระทำกันต่อหน้าในชีวิตจริงสถานที่จริง เช่น โรงเรียน ที่ทำงาน เป็นต้น ต่อมาเมื่อสังคมมีการพัฒนามากขึ้น มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ความเติบโตของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อโลกในทุกมิติ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม รวมไปถึงการกลั่นแกล้งรังแกที่เปลี่ยนมาเป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ (Cyber Bullying) ซึ่งมีวิธีการที่ซับซ้อนกว่า พื้นที่การกระทำในโลกออนไลน์สื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย สามารถกระทำได้ทุกที่ทุกเวลา มีการแพร่ข้อมูลอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลกระทบสร้างความเสียหายได้มากกว่าการกลั่นแกล้งรังแก

แบบดั้งเดิม โดยส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวในการกลั่นแกล้งรังแกที่ทำให้สร้างความอับอายต่อสาธารณะ ส่งผลกระทบทางจิตใจทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งมีสุขภาพจิตแย่ลง และส่งผลกระทบต่อชีวิตและร่างกาย เป็นผลกระทบที่มีความร้ายแรงที่สุด เนื่องจากเมื่อบุคคลมีปัญหาสุขภาพจิตจากการถูกกลั่นแกล้ง ไม่สามารถรับแรงกดดันจากภายนอกได้ จึงเห็นได้ว่าหลายรายคิดหาทางออกด้วยการทำร้ายตนเองทำให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจที่ร้ายแรงกว่านั้นอาจถึงขนาดเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายหรือลงมือฆ่าตัวตาย ปัญหาการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์จึงเป็นปัญหาสำคัญเห็นได้จากหลายประเทศได้มีการบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวมีบทนิยามลักษณะของการกระทำ กำหนดความรับผิดชอบทางอาญา และมีมาตรการลงโทษอย่างชัดเจน

ปัญหาที่ต้องพิจารณาประการแรก คือ การกระทำลักษณะใดบ้างเป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ เนื่องจากการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาลงโทษเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำ ซึ่งการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองไว้ในมาตรา 34 วรรคหนึ่ง แต่การใช้สิทธิเสรีภาพแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์บางอย่างอาจเป็นการกระทำที่มีลักษณะกลั่นแกล้งระรานรังแกทางออนไลน์ที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิในสุขภาพอนามัยชีวิตร่างกายของบุคคลอื่น การกระทำดังกล่าวจึงอาจถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพได้ตามแนวความคิดการควบคุมการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยจะมีการควบคุมจำกัดได้ก็แต่เพื่อ 1.คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 2.เพื่อความมั่นคงของรัฐ 3.เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาแก่การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์เป็นจึงเป็นการที่รัฐออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น กล่าวคือเพื่อคุ้มครองรักษาสิทธิแก่ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งระรานรังแกทางออนไลน์ แต่ในอีกทางหนึ่งรัฐก็มีความจำเป็นต้องรับรองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของผู้แสดงความคิดเห็นทางออนไลน์โดยสุจริต จึงต้องมีการกำหนดขอบเขตจำกัดความเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ไว้อย่างชัดเจน อันเป็นการกระทำที่นอกกรอบสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต

พิจารณาจากกฎหมายต่างประเทศพบว่าในประเทศที่มีการกำหนดให้การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์มีความรับผิดชอบทางอาญา จะมีการกำหนดค่านิยมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้โดยชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น มลรัฐ Nova Scotia ประเทศแคนาดา ได้มีการให้คำนิยามไว้โดยชัดเจนว่า “การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ หมายถึง การสื่อสารโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ อันเป็นสาเหตุหรือแนวโน้มก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ หรือความผาสุกของบุคคลอื่น โดยผู้กระทำมีเจตนามุ่งร้ายให้เกิดผลดังกล่าว หรือขาดความเอาใจใส่ในความเสียหายที่จะ

เกิดผลดังกล่าวต่อบุคคลอื่น” โดยมีการจำแนกลักษณะการกระทำความผิดอย่างชัดเจนเป็น 10 กรณี เช่นเดียวกับมลรัฐ California สหรัฐอเมริกา และมลรัฐ Michigan สหรัฐอเมริกา ที่มีการระบุอธิบายองค์ประกอบความผิดที่เป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้อย่างชัดเจน ส่วนของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะมีการระบุอธิบายองค์ประกอบความผิดฐานกลั่นแกล้งรังแก โดยหากเป็นการกลั่นแกล้งรังแกกระทำผ่านทาง การใช้บริการการสื่อสารทางออนไลน์สาธารณะ หรือผ่านทางสื่อดิจิทัลหรืออิเล็กทรอนิกส์จะเข้าบทที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น เห็นได้ว่าทั้ง 4 รัฐข้างต้นมีการกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้อย่างชัดเจนเป็นบทนิยามหรือลักษณะการกระทำอันเป็นองค์ประกอบความผิดในบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดทางอาญา เป็นการทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถทราบได้ว่าการกระทำใดที่เป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์มีความผิดต้องรับโทษทางอาญา อันเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และคุ้มครองสิทธิในสุขภาพอนามัยชีวิตร่างกายของผู้ที่จะถูกกลั่นแกล้งระรานทางออนไลน์ให้มีความสอดคล้องสมดุลกัน เนื่องจากสิทธิทั้งคู่ต่างเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญในสังคมที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้คุณค่าเป็นสิทธิมนุษยชนให้การรับรองคุ้มครองไว้

แตกต่างกับประเทศที่ไม่มีคำนิยามจำกัดความเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ดังกล่าวไว้โดยชัดเจน เช่น ประเทศไทย ที่ไม่มีความชัดเจนว่าการกลั่นแกล้งรังแกที่จะเป็นความผิดนั้นต้องมีลักษณะการกระทำอย่างไร สื่อออนไลน์ที่เป็นพื้นที่ในการกระทำความผิดมีลักษณะอย่างไร ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่สามารถทราบได้ว่าการกระทำใดที่กฎหมายห้ามไม่ให้กระทำ เพราะเป็นการกระทบสิทธิบุคคลอื่น หรือการกระทำใดเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่กฎหมายรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อมา คือ มีข้อจำกัดตามกฎหมายไทยในการลงโทษการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ และไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ต่อการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ กล่าวคือ ในกฎหมายต่างประเทศ หลายประเทศมีการกำหนดให้การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์มีความรับผิดทางอาญา ยกตัวอย่างเช่น มลรัฐ Nova Scotia ประเทศแคนาดา มีกฎหมาย Intimate Images and Cyber-protection Act 2017 ที่เป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเหยื่อที่ถูกกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์โดยเฉพาะ โดยมีการกำหนดสิทธิให้แก่ผู้เสียหายหรือผู้ที่มีสิทธิในการยื่นคำร้องต่อศาลในกรณีที่ได้รับผลกระทบจากการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ศาลจะพิจารณาความผิดและมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดต่อไป เช่น ห้ามผู้ถูกร้องเรียนกระทำการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ห้ามผู้ถูกร้องเรียนติดต่อสื่อสารกับผู้เสียหายหรือบุคคลที่กำหนด เป็นต้น โดยผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลตามกฎหมายนี้มีความรับผิดทางอาญา ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือในมลรัฐ California สหรัฐอเมริกา มีการกำหนดความ

รับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐใน มาตรา 653.2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือในมลรัฐ Michigan สหรัฐอเมริกา มีการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแก ทางออนไลน์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐ มาตรา 750.411x โดยมีการลงโทษกรณีกลั่น แกล้งรังแกทางออนไลน์กรณีทั่วไปที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 93 วัน หรือปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ การลงโทษกรณีกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ สาหัส มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ และ การลงโทษกรณีกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย มีระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือในสาธารณรัฐฝรั่งเศส มีการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาที่เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้ในประมวล กฎหมายอาญา ภาคที่ 2 อาชญากรรมและความผิดทางอาญาต่อบุคคล ลักษณะที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับการ โจมตีทางกายและจิตใจของบุคคล หมวดที่ 3 ทวิ การล่วงละเมิดทางศีลธรรม (Moral Harassment) มาตรา 222-33-2-2 อนุมาตรา 4) ต้องระวางโทษจำคุก 2 ปี และปรับเป็นเงินจำนวน 30,000 ยูโร และในมาตรา 222-33-2-3 กรณีที่มีการกระทำต่อบุคคลในสถานศึกษา หากเป็นเหตุให้ ผู้อื่นฆ่าตัวตายหรือพยายามฆ่าตัวตาย มีโทษจำคุก 10 ปี และปรับเป็นจำนวนเงิน 150,000 ยูโร

เห็นได้ชัดว่า 4 รัฐข้างต้นมีการบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาและมาตรการลงโทษอาญาแก่ การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้โดยเฉพาะทำให้สามารถนำบทบัญญัติที่มีมาปรับใช้กับการ กระทำการกลั่นแกล้งระรานรังแกทางออนไลน์ไว้โดยชัดเจนเกิดขึ้น ตรงกับการกำหนดความรับผิด ทางอาญาตามหลักแดนอิสระของเอกชน (individual autonomy approach) ที่มองว่าปัจเจกชนควร ได้รับความคุ้มครอง การจำกัดเสรีภาพหรือการลงโทษต้องกระทำให้น้อยที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ กฎหมายอาญาจึงควรใช้ต่อเมื่อมีการกระทำใดที่กระทบสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเมื่อการนั้นจะเกิดเป็นอันตรายต่อผู้อื่นเท่านั้น หลักความสงบเรียบร้อยของ สังคม (community welfare approach) ที่มองว่ากฎหมายจะถูกใช้เพื่อป้องกันสมาชิกของสังคม ให้อยู่ที่ปลอดภัย โดยจะพิจารณาถึงต้นทุนที่สังคมจะต้องแบกรับหากอนุญาตให้ การกระทำ โดยมีคุณธรรมทางกฎหมายในการคุ้มครองชีวิตร่างกายอนามัยของเอกชน และคุ้มครอง ความสงบเรียบร้อยของสังคม

แตกต่างกับประเทศที่ไม่มีบทบัญญัติกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและมาตรการลงโทษ อาญาแก่การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้อย่างชัดเจน เช่น ประเทศไทย ที่ต้องพยายามบังคับใช้ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาอันเป็นบทบัญญัติทั่วไปในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา และกำหนดบทลงโทษ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่เหมาะสมในการปรับใช้กฎหมายที่ไม่มี

ครอบคลุมรวมถึง การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ในทุกรูปแบบ และมีการกำหนดบทลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะของการกระทำและผลที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะกรณีการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุคคล มีการแพร่กระจายของข้อมูลอย่างรวดเร็ว มีความร้ายแรงกว่าการกลั่นแกล้งรังแกแบบดั้งเดิมมาก จึงควรมีการบัญญัติเป็นฐานความผิด โดยเฉพาะยิ่งไปกว่านั้นหากมีผลเกิดขึ้นจากการกระทำ เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ได้รับอันตรายสาหัส พยายามฆ่าตัวตาย เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย หรือฆ่าตัวตาย เห็นได้ว่าเป็นการกระทบต่อสิทธิในชีวิตร่างกายของบุคคลอื่นอย่างชัดเจน จึงสมควรมีบทบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้นตามผลที่เกิดขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาปัญหาการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ แนวคิดทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบกันจนได้บทสรุป ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ดังนี้

1) บัญญัติกำหนดคำนิยามเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ประกอบกับคำนิยามของการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ตามบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ เห็นว่าควรกำหนดคำนิยาม “กลั่นแกล้งรังแก” ให้ครอบคลุมทุกรูปแบบลักษณะของการกลั่นแกล้งรังแกโดยผู้วิจัยเห็นว่าควรให้คำนิยามว่า “การใช้ข้อความ รูปภาพ หรือมีพฤติกรรม อันเป็นการละเมิดสิทธิบุคคลอื่น โดยวิธีการสร้างบัญชีปลอมเป็นบุคคลอื่น ปลอมตัวเป็นบุคคลอื่นเขียนเนื้อหาหรือข้อความ เปิดเผยข้อเท็จจริงส่วนตัวของผู้อื่นหรือทำลายความเชื่อมั่นของผู้อื่น การข่มขู่คุกคามหรือทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว การสื่อสารที่ไม่เหมาะสมในทางลามกหยาบคาย การสื่อสารไปในทางที่ล่วงละเมิด การสร้างข้อเท็จจริงที่ผิดไปทำให้เกิดความเข้าใจผิด การสื่อสารที่ยุยงหรือส่งเสริมให้ผู้อื่นทำการฆ่าตัวตาย การหมิ่นประมาทหรือดูถูกผู้อื่นในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติ การสื่อสารอันใดที่ยุยงหรือส่งเสริมให้ผู้อื่นกระทำการใด ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น” อันเป็นเป็นความหมายที่มีความครอบคลุมทุกรูปแบบลักษณะของการกลั่นแกล้งรังแก เป็นข้อความที่มีความกระชับเข้าใจง่ายเหมาะสำหรับการบัญญัติเป็นบทนิยามตามกฎหมาย

เนื่องจากการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์เป็นการกระทำในพื้นที่สื่อออนไลน์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ประกอบกับคำนิยามของสื่อออนไลน์และคำนิยามอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงตามบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ จึงเห็นว่าควรกำหนดคำนิยาม “สื่อออนไลน์” เพื่อให้ทราบพื้นที่ในการกระทำ โดยผู้วิจัยเห็นว่าควร

ให้คำนิยามว่า “สื่อดิจิทัลหรืออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต หรือสื่ออื่นใดที่ออกแบบหรือตั้งใจที่จะใช้ในการถ่ายทอดข้อมูลไปยังบุคคลอื่น โดยไม่คำนึงว่าจะต้องเป็นสมาชิกหรือใช้รหัสผ่านเพื่อดูข้อมูลนั้นหรือไม่ อันมีการรับส่งข้อมูลโดยการใช้อุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์”

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรบัญญัติกำหนดคำนิยามของคำว่า “กลั่นแกล้งรังแก” ในมาตรา 1 (19) และคำว่า “สื่อออนไลน์” ในมาตรา 1(20) ประมวลกฎหมายอาญา โดยมีคำนิยามตามที่ระบุไว้ข้างต้น

2) บัญญัติความรับผิดทางอาญารฐานกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์เป็นฐานความผิดใหม่ ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์มีลักษณะการกระทำความผิดที่มีลักษณะเฉพาะ ประกอบกับการพิจารณาจากกฎหมายต่างประเทศตามที่ได้ศึกษามานั้นมีการบัญญัติให้การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์เป็นฐานความผิด โดยเฉพาะแยกต่างหากจากฐานความผิดอื่น จึงควรมีการบัญญัติให้การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์มีความรับผิดทางอาญามีบทลงโทษ โดยเฉพาะ และเนื่องจากเป็นการกระทำทำร้ายต่อจิตใจที่จากการศึกษาพบว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อร่างกาย จึงเห็นควรบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ความผิด ลักษณะ 10 ความผิดต่อชีวิตร่างกาย หมวด 2 ความผิดต่อร่างกาย ในส่วนอัตราโทษเห็นควรกำหนดทำนองเดียวกับที่กำหนดไว้ในความผิดฐานกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ในมลรัฐ California และ Michigan ประเทศต้นแบบในการศึกษาวิเคราะห์ที่เห็นว่าจะมีความเหมาะสมในการกำหนดโทษ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการบัญญัติไว้ในมาตรา 295/1 วรรคหนึ่ง ความว่า “ผู้ใดกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นผ่านทางสื่อออนไลน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ”

3) บัญญัติความรับผิดทางอาญารฐานกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์กรณีที่มีผลทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิตบุคคลอื่น ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายของต่างประเทศพบว่าหลายประเทศมีการบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้นจากผลที่เกิดขึ้น เช่น กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายต่อกายหรือจิตใจ (สาธารณรัฐฝรั่งเศส) กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส (มลรัฐ Michigan สหรัฐอเมริกา) กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (มลรัฐ Michigan สหรัฐอเมริกา) และกรณีทำให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย (สาธารณรัฐฝรั่งเศส) เป็นต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรบัญญัติกำหนดความรับผิดทางอาญาและบทลงโทษให้รับผิดในผลกระทกที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้ในมาตรา 295/1 โดยแบ่งเป็นสามวรรค คือ (1) กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายต่อกายหรือจิตใจให้มีระวางโทษทำนองเดียวกับความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นตามมาตรา 295 (2) กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือพยายามฆ่าตัวตาย ให้มีระวางโทษทำนองเดียวกับความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา 297 และ (3) กรณีเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือฆ่าตัวตาย ให้มีระวางโทษทำนองเดียวกับความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้

ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 290 ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการกำหนดโทษหนักขึ้นตามผลของการกระทำที่เกิดขึ้นที่แตกต่างแต่ละวรรค โดยเทียบเคียงระวางโทษกับฐานความผิดที่เกิดผลในลักษณะเช่นเดียวกัน จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติกำหนดไว้ในมาตรา 295/1 วรรคสองถึงวรรคสี่ ดังนี้

มาตรา 295/1 วรรคสอง “ถ้าการกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นผ่านทางสื่อออนไลน์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี ปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 295/1 วรรคสาม “ถ้าการกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นผ่านทางสื่อออนไลน์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือพยายามฆ่าตัวตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 295/1 วรรคสี่ “ถ้าการกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นผ่านทางสื่อออนไลน์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือฆ่าตัวตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี ”

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยใช้หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เปรียบเทียบกฎหมายไทยกับต่างประเทศจนได้เป็นข้อสรุปและข้อเสนอแนะตามสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้เสนอให้เห็นถึงปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นมีขึ้นมากในสังคมปัจจุบัน ที่มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคมปัจจุบัน บทบัญญัติกฎหมายในฐานะแบบแผนความประพฤติของมนุษย์จึงเป็นกลไกสำคัญในการเข้ามาวางหลักเกณฑ์ของสังคม ยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ กฎหมายเองจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับสภาพสังคม การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับข้อเท็จจริงใหม่ ๆ การกระทำความคิดรูปแบบใหม่ ๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ดังกล่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรมแก่ทุกคนในสังคม ทำให้สังคมสงบสุข เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคมต่อไป